

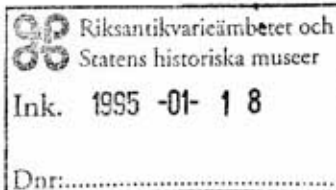


LAGA KRAFT  
1995-01-13

Enligt länsstyrelsens beslut har detta beslut inte överklagats.

*Evy Rydergård*

Evy Rydergård  
1:e byråsekreterare



**Byggnadsminnesförklaring av Norra, Östra och Södra Promenaderna med lindalléerna på fastigheterna Marielund 1:1 m fl, Östantill 1:1 m fl och Kneippen 1:3 m fl i Norrköping, Norrköpings kommun**

Fråga om byggnadsminnesförklaring av rubricerade lindalléer vid promenaderna har väckts den 24 april 1989 av Miljövärmsalliansen i Norrköping genom Gunnar Sandberg.

Länsstyrelsen har remitterat förslaget om byggnadsminnesförklaring till Norrköpings kommun och Riksantikvarieämbetet den 3 maj 1989. Norrköpings kommunstyrelse beslutade den 1 augusti 1990 att som sitt yttrande åberopa vad byggnadsnämnden och miljöutskottet hade anfört, att promenaderna skyddas genom successiv inarbetning i detaljplanerna.

Riksantikvarieämbetet framhöll i sitt yttrande att Norrköpings kommun förvaltar och vårdar alléerna på ett föredömligt sätt och att kommunens viljeinriktning utgör en god garanti för alléernas fortbestånd. En byggnadsminnesförklaring markerar dock Promenadernas stora betydelse.

Riksantikvarieämbetet upprättade den 21 augusti 1990 förslag till skyddsföreskrifter och föreslog att en skötselplan för alléträden skulle upprättas av Norrköpings kommun. Ämbetets förslag remitterades av länsstyrelsen till Norrköpings kommun den 5 mars 1991 för förnyade synpunkter på en byggnadsminnesförklaring. Kommunen tillstyrkte förslaget den 27 maj 1991 och har i oktober 1994 färdigställt en skötselplan för Promenaderna i Norrköping med ett detaljerat åtgärdsprogram.



1994-12-02

221-4717/89

## BESKRIVNING

Promenaderna med sina lindalléer, som i hästskoform omsluter större delen av Norrköpings gamla stadskärna, började anläggas på 1850-talet, då Norrköping genom industrialismen upplevde en blomstringstid. Ritningsförslaget gjordes 1855 av trädgårdsarkitekten Knut Forsberg. Förebilden hämtades i Paris, som vid denna tid genomgick en stor ombyggnad under ledning av George Eugène Haussmann.

Promenaderna består av en allékörbana på vardera sidan kantad av två rader lindar med gångbanor emellan. Mittenpartiet av Norra Promenaden anlades 1858 och därefter skedde utbyggnad av Södra, Östra och Norra Promenaderna i etapper mellan 1869 och 1899. Vid planteringen användes huvudsakligen parklindor, *Tilia intermedia* och skogslindor, *Tilia cordata*, men det finns också inslag av bohuslind, *Tilia platyphyllos*. Vid anläggandet av den 3,5 km långa Norra Promenaden användes 1 216 lindor och till de övriga delarna 800 träd.

Promenaderna i Norrköping har få om ens några motsvarigheter i landet och är dessutom såsom gränsboulevarder ovanliga - det normala efter 1874 års byggnadsstadga är esplanader som skär genom städernas centrum. Alléerna är välbevarade - med undantag av några förändringar orsakade av den kraftigt ökade bilismen under 1900-talet.

Frågan om bevarande och ett skydd av alléerna för dess kulturhistoriska och stadsbildsmässiga värde har under många år diskuterats. Det har dock inte funnits någon möjlighet att genom kulturminnesvårdens speciallagstiftning skydda alléer mm i annat fall än då de direkt sammanhänger med en byggnad.

I den nya kulturminneslagen, som trädde i kraft den 1 januari 1989, har byggnadsminnesinstitutet utvidgats till att omfatta även parker och alléer mm utan samband med byggnad. Förutsättningen är att de är att betrakta som medvetna arkitektoniska skapelser och uppfyller kvalitetskravet ifråga om kulturhistoriskt värde. Lindalléerna i Norrköping har ett utomordentligt stort kulturhistoriskt värde.

Postadressa  
581 86 LINKÖPING

Besöksadressa  
Östgötagatan 3

Telefon  
013-19 60 00

Telefax  
013-10 13 81

Postgiro  
3 51 75-9



## LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med hänvisning till ovanstående beskrivning och med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m Norra, Östra och Södra Promenaderna med lindalléerna på fastigheterna Marielund 1:1 m fl, Östantill 1:1 m fl och Kneippen 1:3 m fl i Norrköping som byggnadsminne. I samband härmed lämnar länsstyrelsen följande skyddsföreskrifter enligt 3 kap 2 § nyss nämnda lag.

1. Inom alléområdet får inga byggnader uppföras, fasta anordningar uppsättas eller andra åtgärder vidtas som innebär ändring av områdets karaktär. Skyddsområdet för alléerna omfattar gaturummet, d v s från kvartersmark till kvartersmark.
2. Alléerna skall vårdas och underhållas på ett sådant sätt att karaktären bevaras. Vård, underhåll och förnyring av träden skall ske enligt den skötselplan och det åtgärdsprogram som Tekniska kontoret på Norrköpings kommun har upprättat. Trädfällning utan länsstyrelsens tillstånd får ske endast i enlighet med åtgärdsprogrammet.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter kan anses påkallad av särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m meddela tillstånd därtill.

Enligt 3 kap 21 § nyss nämnda lag tillämpas detta beslut även om det överklagas.

## HUR MAN ÖVERKLAGAR

Se bilaga (formulär 110, kammarrätten).

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsen i plenum fattat beslut, har förutom föredraganden deltagit länsrådet Magnus Holgersson, chefsjuristen Bo Hultström, länsarkitekten Olof Lövemark och överlantmätare Bertil Persson.



1994-12-02

221-4717/89

I styrelsens beslut deltog landshövdingen och ledamöterna Sven Lindgren, Paul Håkansson, Per A Pettersson, Håkan Carlsson, Gunnar Asserhed, Ulf Borgström, Majlis Alm, Stefan Hagfeldt, Kerstin Gustavsson, Bengt Almkvist, Gun Axelsson och Börje Stensson samt suppleanterna Anna Stråkander Ahlesten och Barbro Pettersson.

Rolf Wirtén  
Landshövding

Bengt Häger  
Länsantikvarie

#### Bilaga

- 1) karta med skyddsområdet markerat

#### Kopia till

Riksantikvarieämbetet + 1), skötselplan, åtgärdsprogram  
Östergötlands länsmuseum + 1), skötselplan, åtgärdsprogram  
Norrköpings kommun; Byggnadsnämnden, Tekniska kontoret + 1)  
Inskrivningsmyndigheten, Norrköpings tingsrätt + 1)  
Norrköpings stadsmuseum + 1),  
Fastighetsbildningsmyndigheten + 1)  
Fastighetsregistermyndigheten + 1)  
Överlantmätarmyndigheten + 1)  
Verksledningens kansli + 1)  
Rättsenheten + 1)  
Planenheten + 1)  
Kulturmiljöenheten + 1)

# Norrköpings Promenader byggnadsminne

Kartan visar gränserna för byggnadsminnes-  
förklaringen av Östra, Södra och Norra  
Promenaderna.

Det byggnadsminnesförklarade området  
sträcker sig från kvartersmark till kvartersmark,  
d v s det gäller hela gaturummet och inte bara träden.

